
Glazba i internet

Vodič za roditelje i nastavnike

Glazba na internetu – što biste trebali znati

Ima mnogo odličnih načina da putem mreže dođete do glazbe na siguran i zakonit način.

Cilj ovog vodiča je da roditelje, nastavnike i mlade ljude obavijesti o tome kako da budu sigurni i djeluju zakonito dok uživaju u zabavi putem interneta ili prijenosnog uređaja.

Jeste li znali?

Uporaba nezakonitih web stranica i programa za razmjenu datoteka može biti opasna

Uporaba nezakonitih programa za razmjenu datoteka izlaže korisnike opasnosti od neželjenoga sadržaja kao što su virusi, pornografija i slike nasilja. Program za razmjenu datoteka može narušiti i vašu privatnost i sigurnost time što će otvoriti vaše računalo i razmjenjivati s drugima ono što je na računalo pohranjeno.

Mogli biste prekršiti zakon i zbog toga odgovarati

Propisi o zaštiti autorskog prava primjenjuju se na preuzimanje, razmjenjivanje i slušanje glazbe sa servera (streaming) na isti način kao i u svijetu fizičkih nosača zvuka (CD-a i DVD-a). Stavljate li glazbu zaštićenu autorskim pravom na raspolaganje drugima putem mreže za razmjenu datoteka ili pak prodajete umnožene primjerke te glazbe bez dopuštenja nositelja autorskih prava, time kršite zakon i mogli biste se suočiti s ozbiljnim kaznama. Preuzimanje glazbe s mreže za razmjenu datoteka također je nezakonito u većini zemalja.

Uporabom zakonitih web stranica priznajte autorima njihov rad

Propisi o zaštiti autorskoga prava štite umjetnike, glazbenike, producente i sve ljude koji rade u glazbenoj industriji. Time im je omogućeno da dobiju pravičnu naknadu za svoj rad i da nastave stvarati i proizvoditi glazbu.

Propisi o zaštiti autorskog prava primjenjuju se na preuzimanje i slušanje glazbe sa servera na isti način kao i u svijetu fizičkih CD-a i DVD-a.

Kako nastaviti slušati i ostati na strani zakona

Gdje su najbolje zakonite web stranice na kojima se može naći glazba?

Postoji mnoštvo zakonitih web stranica s kojih možete preuzeti glazbu ili je slušati putem interneta (tzv. *streaming*). Diljem svijeta na raspolaganju vam je više od 400 zakonitih pružatelja tih usluga koji vam nude više od 13 milijuna skladbi po odličnim cijenama. Neki od njih su trgovine u kojima možete kupiti skladbe i albume kako biste ih puštali na svom računalu, prijenosnom uređaju ili glazbenom playeru. Drugi naplaćuju mjesečnu članarinu, a zauzvrat vam omogućavaju da u bilo kojem trenutku slušate glazbu s uređaja povezanog na internet. Neki glazbu nude besplatno, a financiraju se putem oglašavanja.

Cjelovit popis tih usluga i poveznica na njihove stranice možete naći na www.pro-music.org. Na tom ćete mjestu naći sveobuhvatne informacije o digitalnoj glazbi.

Je li OK kopirati ili prebaciti ("ripati") glazbu sa CD-a ili DVD-a na računalo ili player?

Općenito govoreći, digitalna kopija CD-a koji je u vašem vlasništvu može se napraviti za vlastito privatno korištenje bez ikakvih zakonskih posljedica.

Međutim, distribucija takve digitalne kopije putem interneta ili pak prijateljima nešto je drugo i može dovesti do sudske tužbe. Kad je riječ o glazbi kupljenoj putem interneta, zakoniti pružatelji usluge preuzimanja glazbe obično vam dopuštaju da napravite kopiju kao pričuvu za vlastito korištenje na drugim uređajima.

Smije li se napraviti kopija glazbe koja se sluša izravno sa servera (tzv. *streaming*)?

Obično ne. Zakoniti pružatelji usluge reprodukcije sa servera omogućavaju vam izravan pristup skladbama, filmovima i video materijalima, često besplatno, ali obično vam ne dopuštaju da prebacite ("ripate") sadržaj i na taj način napravite trajnu kopiju.

Što smijete a što ne smijete činiti s glazbom na internetu

Je li uporaba web stranica i usluga za razmjenu datoteka uvijek protuzakonita?

Zakonom je zabranjeno učitati (a u većini zemalja i preuzimati) datoteke zaštićene autorskim pravom bez dopuštenja nositelja autorskog prava.

Usluge razmjene datoteka u teoriji se mogu upotrebljavati i na zakonit način, ali u praksi je gotovo sav sadržaj koji se na njima nalazi protuzakonit. Ako je riječ o web stranicama koja nemaju jasno dopuštenje vlasnika autorskih prava, onda je jedini način da se njima koristite na zakonit način taj da budete sigurni da razmjenjujete materijal koji nije zaštićen nečijim autorskim pravom (primjerice, glazbu koju ste sami stvorili).

Kako je moguće pronaći ljude koji nezakonito razmjenjuju datoteke?

Općenito, ljudi koji na nezakonit način razmjenjuju datoteke čine to putem javnih mreža. Svakom uređaju koji se povezuje na internet dodjeljuje se (a obično to radi pružatelj internetskih usluga) jedinstveni broj koji se naziva IP adresom. Taj jedinstveni broj kao i podaci koji pokazuju koji se materijal nezakonito koristi jasno su vidljivi ili se mogu jednostavno pribaviti od pružatelja takvih usluga.

Podaci o korisniku najčešće se mogu pribaviti od pružatelja internetskih usluga (ISP-a) tijekom policijske istrage ili na temelju sudske naloga. Potom nositelj autorskoga prava može podići tužbu protiv prekršitelja.

Platim li za glazbu da li je to jamstvo da je ta glazba legalna?

Ima web stranica, i to često u zemljama u kojima se propisi o zaštiti autorskoga prava slabo provode, koje vrlo jeftino prodaju skladbe i albume jer to rade protuzakonito i ništa ne plaćaju nositeljima autorskih prava. Kako biste ostali na zakonitim web stranicama pogledajte poveznice na zakonite pružatelje glazbe na www.pro-music-org.

Smije li se glazba preuzimati s blogova?

U nekim slučajevima zabavni su sadržaji na zakonit način dostupni na blogovima. Međutim, poveznice s blogova na glazbu pohranjenu na pružateljima usluge pohranjivanja na internetu (koji se nazivaju kibernetičkim ormarićima, eng. *cyberlockers*) uglavnom nisu zakonite. U gotovo svim slučajevima preuzimanje pjesme koja vam se nudi putem poveznice na takav kibernetički ormarić nije zakonito.

Učitavanje datoteka zaštićenih autorskim pravom bez dopuštenja nositelja autorskog prava je protuzakonito.

WELCOME TO PRO-MUSIC, THE GLOBAL RESOURCE FOR NEWS AND INFORMATION ABOUT LEGITIMATE MUSIC ONLINE.

Click here to view the Children's guide for parents and teachers

contact us who are we? disclaimer terms of use and privacy © 2003-2013 Copyright owned by Pro-Music (copyright members) Thursday 21 February 2013

Zakonite web stranice s glazbom nađite na www.pro-music.org

Kako ostati siguran i odgovoran

Postoje li kazne za nezakonito razmjenjivanje glazbe i drugih zabavnih sadržaja putem interneta?

Da, postoje kazne za one koji na nezakonit način razmjenjuju glazbu i one mogu biti i vrlo velike. Takva kršenja zakona potpadaju pod građansko pravo, kazneno pravo ili jedno i drugo, ovisno o mjestu počinjenja. Ljudi koji na nezakonit način razmjenjuju datoteke mogu se suočiti sa sudskim tužbama koje dovode do kazni i odšteta.

Osim autorskoga prava, koji su još rizici prisutni kod nezakonitog preuzimanja glazbe?

Nezakoniti programi i web stranice za razmjenu datoteka veća su opasnost za vaše računalo ili mobilni telefon od zakonitih web stranica. Uz medijske datoteke, korisnici često nesvjesno preuzmu i viruse i *spyware*.

Također mogu s drugim korisnicima nesvjesno razmjenjivati i osobne datoteke sa svojih računala koje sadržavaju financijske podatke, i na taj se način izložiti opasnosti od krađe identiteta. Nekim se datotekama na mrežama za razmjenu datoteka namjerno daju lažna imena kako bi se ljude navelo da ih preuzmu.

Alati za filtriranje koji mogu zaustaviti neželjeni sadržaj na web stranicama prilikom uporabe ovih nezakonitih usluga nisu učinkoviti, pa postoji opasnost da djeca budu izložena neprikladnom ili štetnom sadržaju.

Neki P2P programi za razmjenu datoteka omogućavaju korisnicima da "brbljaju" s drugim korisnicima koji razmjenjuju datoteke, od kojih većinu ne poznaju. Za smjernice o brbljanju na internetu vidi mrežnu stranicu Childneta na www.chatdanger.com.

Gdje mogu saznati više o opasnostima po sigurnost koje izaziva nezakonita razmjena datoteka?

Vaš pružatelj internetskih usluga (ISP) može vas savjetovati o posljedicama uporabe nezakonitih programa za razmjenu datoteka. Mnogo je primjera računala koja su nakon uporabe P2P mreža za razmjenjivanje glazbenih datoteka bila zaražena virusima ili neželjenim programima (*malware*, *spyware*). Mnogi pružatelji internetskih usluga nude program koji štiti od takvih opasnosti.

Kako mogu spriječiti da se moja internetska veza rabi za nezakonitu razmjenu datoteka?

Postoje neki osnovni koraci koje biste trebali poduzeti. Vaš bi vam pružatelj internetskih usluga trebao dati informacije o tome kako možete zaštititi svoju WiFi vezu, uključujući i podatke o tome kako postaviti lozinku koja će ograničiti pristup vašoj vezi.

Može se pokrenuti i roditeljska kontrola na programskim sustavima koja će spriječiti pristup pojedinim web stranicama. A dobro bi bilo i uvesti jednostavna pravila za sve koji se služe vašim računalom i vašom mrežom, kako ne bi nezakonito učitali ili preuzimali datoteke.

Uvedite jednostavna pravila za sve koji se služe vašim računalom i vašom mrežom, kako ne bi nezakonito učitali ili preuzimali datoteke.

Žargon

Blogovi (blogs)

Skraćenica od *web log* (mrežni zapis), dnevnik koji se objavljuje na internetu. Blogovi se često rabe za postavljanje poveznica na datoteke koje mogu biti nezakonite kopije glazbe, filmova ili drugih zabavnih sadržaja.

Kibernetički ormarić (*cyberlocker*)

Usluga pohranjivanja velikih količina datoteka na internetu. Često se rabi za nezakonitu razmjenu glazbe, filmova i televizijskih emisija.

Preuzimanje (*downloading*)

Kopiranje ili prijenos datoteka (skladbi, filmova i televizijskih emisija) s nekog drugog računala ili interneta na vaše računalo.

Razmjena datoteka (*file-sharing*)

Omogućavanje drugim ljudima, koje možda i ne poznajete, da pristupe podacima na vašem računalu putem interneta, pa tako i glazbenim, filmskim i osobnim datotekama.

Filtriranje

Način ograničavanja pristupa određenim sadržajima, web stranicama ili funkcijama na internetu.

IP adresa

Kratice za internetski protokol, a riječ je o brojci, sličnoj telefonskom broju, pomoću koje se može identificirati vlasnik računala za pojedino računalo u određenom trenutku kad je to računalo povezano na internet.

Pružatelj internetskih usluga (ISP)

Tvrtka koja vam stavlja na raspolaganje vezu i time omogućava pristup internetu.

Peer-to-peer (P2P)

Popularan način razmjene glazbenih, filmskih i televizijskih datoteka izravno s jednoga ili više računala na druga računala, bez prolaska kroz neku središnju točku.

Prebacivanje, “ripanje” (*ripping*)

Izrada digitalnih kopija glazbe prebacivanjem sa CD-a ili DVD-a u datoteku, obično s ciljem da se ta datoteka može prenositi i reproducirati putem računala ili prijenosnog *playera* poput iPod-a.

Usmjerivač (*router*)

Uređaj koji se upotrebljava za povezivanje računala na internet.

Spyware

Neželjeni program koji se na računalo instalira bez znanja korisnika, a obično služi tome da prosljeđuje podatke o korisniku i njegovim aktivnostima na internetu.

SSID

Kratice za identifikator skupa usluga (eng. *service set identifier*), a to je naziv ili izraz po kojem se može prepoznati pojedini bežični usmjerivač.

Reprodukcija sa servera (*streaming*)

Prijenos glazbe, filma ili televizijske emisije putem interneta u stvarnom vremenu, koji se mogu reproducirati na računalu ili playeru, ali se ne pohranjuju na uređaju.

Učitavanje (*uploading*)

Stavljanje datoteka pohranjenih na vašem računalu ili uređaju na raspolaganje drugim računalima putem interneta ili putem usluga za pohranu poput kibernetičkih ormarića.

Virus

Neželjeni program koji može “zaraziti” računala, reproducirati se i onemogućiti normalan rad računala.

WiFi

Način prijenosa računalnih podataka kroz zrak, bez žica, uporabom radio valova.

WPA

Kratice za zaštićeni bežični pristup (eng. *WiFi protected access*), način osiguravanja bežičnih računala i uređaja.

Upute za roditelje i nastavnike

Roditelji

Razgovarajte s djecom o uporabi računala

Znate li na koji način vaša djeca rabe računalo kako bi došla do glazbe?

Razgovarajte s njima kako bi razumjela zašto je važno rabiti zakonite web stranice.

Uporabom zakonitih web stranica omogućavamo da svi oni koji rade na stvaranju neke pjesme budu pravično plaćeni za svoj rad. Važno je s djecom razgovarati i o posljedicama koje bi cijela obitelj mogla snositi u slučaju da budu uhvaćena u kršenju zakona.

Istražite zakonite glazbene usluge na mreži

Oko 400 zakonitih pružatelja glazbenih usluga diljem svijeta ima dopuštenje za korištenje više od 13 milijuna skladbi. Cjelovit popis možete naći na www.pro-music.org.

Možete se odlučiti za uslugu preuzimanja datoteka koja vam omogućava da kupite pojedinačne skladbe ili albume, ili za uslugu koja vam omogućava pristup fonoteci za čitavu obitelj.

Provjerite svoje računalo i bežičnu vezu

Znate li što se sve nalazi na obiteljskom računalu? Pobrinite se da je ono zaštićeno od virusa i *spywarea*. Neka vaša bežična veza bude osigurana lozinkom i zaštitnom šifrom (poput *WPA*). Razgovarajte s članovima obitelji o tome što rade na internetu, pa odlučite koja je vrsta zaštite najprikladnija kako biste zadovoljili potrebe korisnika u vašem kućanstvu.

Nastavnici

Raspravljajte sa svojim učenicima

Kako dolaze do glazbe i što im to znači? Od čega zarađuju ljudi koji stvaraju glazbu? Kakva je uloga autorskoga prava u stvaranju glazbe i u različitim poslovima u stvaralačkim industrijama? Što misle o svim zakonitim uslugama na internetu koje im se nude? Pogledajte informativne materijale o autorskom pravu na www.childnet.com/kia/toolkit/.

Aktualna tema za nastavni program

Etička pitanja povezana s pristupanjem zabavnim sadržajima na internetu odlična su tema za raspravu u okviru različitih predmeta, poput građanskoga odgoja, informatike i glazbene kulture.

Glazbeni odgoj u učionici

U zakonima mnogih zemalja postoje izuzeća koja omogućavaju obrazovnim ustanovama da na određene načine koriste glazbu zaštićenu autorskim pravom u učionicama za potrebe nastave.

Želite li biti sigurni da u školi glazbu upotrebljavate na zakonit način, pogledajte informacije dostupne na web stranicama udruga nositelja prava.

O ovome vodiču i kako dobiti daljnju pomoć

Ovaj je vodič izradila humanitarna organizacija za djecu Childnet International, uz potporu organizacija koje predstavljaju autore i proizvođače u glazbenoj industriji.

Organizacije kojima se možete obratiti:

Childnet International

Childnet International je neprofitna organizacija koja radi u partnerstvu s drugim organizacijama diljem svijeta kako bi pomogli da internet bude odličan i siguran za djecu. Registrirana je kao humanitarna organizacija u Ujedinjenom Kraljevstvu (br. 1080173).

www.childnet.com
www.kidsmart.org.uk
www.digizen.org

Childnet je Centar za sigurniji internet za Ujedinjeno Kraljevstvo koji je imenovala Europska komisija.

www.saferinternet.org.uk

Pro-music

Pro-music je koalicija ljudi i organizacija koji rade u različitim dijelovima glazbenoga sektora. Međunarodne udruge glazbenika, izvođača, nakladnika, velikih i nezavisnih diskografskih kuća i prodavatelja iz čitave glazbene industrije objedinili su snage kako bi promicali brojne načine na koje ljudi mogu uživati u glazbi na internetu na siguran i zakonit način.

www.pro-music.org

ZAPRAF

huzip

HOU

HRVATSKA
DISKOGRAFSKA
UDRUGA

CROATIAN PHONOGRAPHIC ASSOCIATION
IPP - NATIONAL GROUP FOR CROATIA

Glas autora!

